

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Egyes szám ára 8 kr.

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Főmunkatárs: **Szóllósi Jenő.**

Kiadó: **Papp György**, Gyulafehérvárt

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda
Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

A gyulafehérvári piac.

(II.) Altalános a panasz a nyomasztó helyzetről; a mezőgazdákat sújtják az alacsony gabona árak, a nagy adó, a drága napszám; az iparos, a kereskedő, hivatalnok meg panaszkodik, hogy az élet fentartására szükséges cikkek megszerzése emésztí fel keresményét; tehát a gazdák szempontjából olcsó, a fogyasztó közönség szempontjából meg drága a piac.

Vajjon kinek van igaza?...

Vessünk futó pillantást a gyulafehérvári piacra, melyen egy-két ezer család veszi be mindennapi életszükségletét. Itt mindennek előtt azon jelenséggel találkozunk, hogy az év bizonyos szakában a piac bizonyos cikkekkel el van árasztva, más évszakokban meg nagyon hiányos a piac felszerelése; úgy vagyunk különösen a baromfival, tojással, zöldséggel, burgonyával, — de még a tejjel, vajjal, turóval is; egyszer van belőle, máskor még drága pénzért sem kapható. Ugy vagyunk a sertésekkel is, a juhok és bárányokról nem is szólva, melyek husát majd csak hirtől fogjuk ma-holnap ismerni, mert a gazdák állítása szerint a juhtartás ma már nem jövedelmez.

Ép úgy vagyunk a zöldséggel is; dacára annak, hogy Gyulafehérvár közelében számos oly telek van, melyek a zöldségtermelés minden kellékeivel birnak és melyeken ennél fogva kitünő zöldség nagy mennyiségben volna termelhető, mindazáltal pétersdorfi és vásárhelyi zöldségre kell szorítkozni és ezen élelmes vidékek látván, hogy piacunknak zöldséggel való ellátása milyen hiányos, — hisz annyira ment a

dolog, hogy zöld babot, úgorkát, tököt nem egy izben alig lehetett kapni — hát bizony szépen letelepedtek itt vagy a közvetlen közelben, kibéreltek egy telket s ott termelik a zöldséget.

Igy állunk a gyümölcsössel is. Daczára annak, hogy városunk környékén a gyümölcstermelésre a természeti viszonyok nagyon alkalmasak, mindazáltal nem képesek gazdáink annyi gyümölcsöt előállítani, mennyit Gyulafehérvár város lakossága fogyaszt, minnélfogva egész télen idegen almával kell beérnünk.

Azt hiszem tehát, hogy nem sokat mondok, ha azt állítom, hogy a gyulafehérvárvidéki gazdák városunk piacának élelmi szerekkel való ellátására nem fordítanak kellő gondot, minek két hátránya van: 1. hogy a gazdák egy meg nem vetendő jövedelmi forrásról mondanak le, 2. hogy a gyulafehérvári lakosok élelmi szereiket felette drágán kénytelenek beszerezni.

Egy további hátránya ezen állapotnak még az is, hogy még itt is termelhető cikkekért évenként tetemes összegek szivárognak el, melyek megmentését mindnyájunk, úgy a gazdák illetve termelők, mint a fogyasztók közös érdeke megköveteli.

Hogy a jelzett bajokon miként lehetne könnyű szerrel segíteni, t. i. a termelőre az értékesítést, a fogyasztóra a beszerzést lehetőleg megkönnyíteni — erről egy következő alkalommal.

A Gyulafehérvár-zalatnai vasut.

Erdély egyik legszebb völgyét — a természeti szépségekben gazdag *Ompoly völgyét* ma-holnap közelebb hozza a nagyvilághoz ezen serényen épülő új vasutvonal.

A Gyulafehérvár-zalatnai helyi érdekű vasut, mely Zalatnát, e régi virágzó bányavárost és ásványokban gazdag környékét köti össze Erdélynek egyik legélénkebb kereskedelmi gőcpontjával, Gyulafehérvárral, immár előttünk áll a maga valóságában. Az alépitmény teljesen készen van, a felépitményt most rakják s 20 klmtrnyire a vágányok is meg vannak erősítve. A kavi-csozást s a munkálatok további gyors menetét nagyban elősegítik a gőzgépek felhasználása. Oly annyira, hogy tekintetbe véve azon lankadatlan szorgalmat, melylyel a derék építési vállalat a munkálatokat számtalan technikai akadály dacára teljesíti, arra enged következtetni, hogy augusztus vagy szeptember hóban e vonal átadatik a forgalomnak.

Kereskedelmi, közgazdasági és hadászati szempontoktól eltekintve, ezen megnyitandó vasut fontosságát és értékét nagyban növeli azon reánk háramló *erkölcsi haszon*, melyet közvetve *kulturális téren* fokozatosan létrehozni.

Azon vidék elszigeteltebb és a nemzetiségi eszméktől tulságosan áthatott lakossága e vasut közvetítésével közelebb jut hozzánk; belejut a *magyar miveltség* levegőjébe, és a sokszoros érintkezés folytán be kell ismernie, hogy a számukra is mérhetlen anyagi hasznóhozó vasutat *magyar tudás és akarat, magyar töke, erő és munka* együttműködése hozta létre.

Es hogy valóban anyagi hasznót hoz e vasut a vidék lakosságának, mutatja a napokban megalakult *Zalatnai Kénkovand Ipar Részvénytársaság*.

A magyar ipar és kereskedelmi bank a Zalatna közelében levő gazdag kénkovand telepeket a megnyitandó vasut közvetítésével kihasználható 1,250.000 forint alaptőkével részvénytársaságot alapított, mely állandó és jövedelmező keresményt biztosít a lakoságnak.

Ezen erőteljes magyar vállalat, melynek élén *Lukács Béla* valóságos belső titkos tanácsos, mint a részvény társaság igazgatóságának *elnöke* áll, s melynek igazgatóságában *Mohay Sándor* orsz. gy. képviselőnk is benne van, az Ompoly völgyében levő s a drága

TÁRCZA.

Kétkedőnek.

Ne tépd, ne tépd
A fának levelét, —
Ne kérdd, ne kérdd
Szeret? — Nem? — és mikép?
Ugyis tudod — az van felírva,
A lombos erdő minden levelén,
Mind azt susogja, szellő hogyha lebben, —
Hogy igazán, szívből szeretlek én.

Ne kérdd, ne kérdd
A kis dalos madárt,
Hogy mit dalol a rezgő lombon át; —
Ne menj az erdő árnyos rejtekébe,
Hol gerle zúg, fülmile énekel, —
Ugy is tudod, mindnyájan azt dalolják,
Hogy én szeretlek, nem feledlek el.

Ne nézd, ne nézd
A csillagos eget,
Ha elterül estén a táj felett: —
A csillagfénynek reszkető világa
A legtisztább, legégőbb szerelem. —
S nézd, hogy rezeg mindnek halvány sugára!...
Oh úgy szeretlek én szerelmesem!

Ne lesd, ne lesd
Kis szíved mint dobog, —
Ne kérdd, ne kérdd
Leszünk-e boldogok?
Oh én olvastam két derült szemédben,
Olvastam azt, hogy igazán szeretsz. —
Boldog vagyok, olyan forrón szeretlek...
Ne félj, ne félj, te is boldog leszel.

Váradjai.

A falu szépsége.

— A „Gyulafehérvári Hirlap“ eredeti tárczája. —
Írta: *A régi.*

„Szegény Miczi! sajnálom, bár szépségét csodálom, hiusága azt mutatja, hogy nincs okos gondolatja!“ Ne engemet vádoljanak, ha elbeszélésemet így kezdem. Számtalan tisztelője Miczinek mondja ezen goromba udvariasságot, ha róla van szó. Es igaz! Mert kérem, Miczinek igazán csinos leány, csak hogy édes anyja nem elégzik meg azzal. Hiusága nincs kielégítve, ha az arra menők azt a megjegyzést teszik, hogy: „Szép leány!“ Már messziről kell tudja mindenki, hogy itt jön a szép Miczi! Ennek következtében oly feltűnő rózsaszínű néha, mint akár egy frissen érett cseresznye. Máskor tetőtől talpig oly ríktó sárga, mint a legszebb kanári. És ha a közeli városba sétál, az a borzasztó nagy kalap! Nem igen hiszem, hogy valaki megpróbálná átfogatját körülsétálni. Nagyon nagy ut volna! Ejnye! mit törődöm én mind ezekkel. Nem vág a szakmába hölgyeket megkritizálni, és soha sem fogtam volna ezen munkához, ha magam lépre nem megyek. Kíváncsiak megtudni hogyan? Ime „kegyes“ lesznek discretiában önöknek mindent elmesélni. Kérdik, hogy érdekes lesz-e? — Majd megvállik!

Ugy két hétnek előtte kirándulást tevék, — alig volt a város hátam mögött, elém akad Jani barátom. Meleg kézszorítás után megegyeztünk abban, hogy együtt tesszük meg ezen kirándulást. S hogy időnk kellemesen teljék, a szép szemre tereltük beszédünket, — s mint rendesen a szép Miczire is kerítettünk sort, a kit csak hirtől ismertem.

Mintha egy új forrás eredt volna meg, úgy csergedezett a sok szó.

— Te barátom, ilyen különlegesség nincs több a

vidékünkön. Egész könyvet lehetne róla írni, s ha akarod vázlatokat részletenkint is adhatok.

De ilyesmi.

— Képzeld a „királyhoz“ című vendéglőben ülök, midőn Smaragd ur — hiszen ismered — felém tart s izgatottan meséli el mennyibe került neki egy édes semmiség. Azt mondja, „kisétáltam a faluba s mint mindig, Miczi az ablakban ült. Olyanformán tettem, mintha észre sem venném őt s lesütött fővel akartam áthaladni. Tán nyugtalan szívem kalapálását hallotta meg Miczike az ablakban, hogy a mitől úgy rettegetem — bekövetkezett — megszólított.

— Smaragd ur, hova, hova mifelénk? Igen szép öntől, nem is néz többé házunk tájékára.

— Ah bocsánat kisasszony; Istenemre mondom, nem vettem észre! (mert nem akartam!)

— Tegye kérem hibáját jóvá és jöjjön be.

— Igen szépen köszönöm vendégszeretetét, de fontos ügyben vagyok itt, s időm semmiképp sem engedi meg, hogy látogatásokat tegyek, pedig igazán sajnálom. (E közben olyan ingerlően bigyesztette ajkát, hogy bármennyit reszkiroztam volna egy csókért. Meg is kíséreltem.)

— Miczi kisasszony, ajkai oly ingerlők, hogy elitélem egy csókra. Tudja, hogy őt trótt nem sajnálnék érte adni pld. a szegény iskolás gyermekek javára.

— Kérem, Smaragd ur, ne tréfálódzék, mert — próbára teszem.

— Kisasszony, hisz azt akarom.

— Na jól van, hát itt a szám. Czupp... czupp... czupp... megvolt. — — — — —

— Ugy-e hibetetlen, kedves Ferkó. Pedig bizony úgy van, megkíséreltem. Ha nem is *ebben* a zsánérban; de tudod mi férfiak minden lehető találunk ki, hol az alkalom is jól mesterkedik.

szállítás miatt mindez ideig figyelmen kívül hagyott kitűnő minőségű és teljesen quarex mentes *mészövet* is értékesíteni fogja s így a kilátásban levő bő *mésztermelés* is a lakosság jövedelmi forrását fogja szaporítani.

Az említett részvénytársaság a foganatosított feltáró munkálatok után beigazolvva látta azon feltevést, hogy a telepeken a legkitűnőbb minőségű kénkovand *nagy mennyiségben* áll rendelkezésre, e bányaművek teljes kihasználásán kívül a termelendő kénkovand előnyös értékesítése céljából 2 *kénsav és műtrágya* gyár létesítését is kitértte céljával. Ha a gyárak egyikek helyett *Gyulafehérvár* leendő kizemelve, az épülő vasut révén városunk gyáripára nagyot fog haladni.

És anyagi hasznót hozand e vidéknek a nagy kiterjedésű kincstári erdőségekben termelt tüzelő és másnemű fa-anyag szállításának várható olcsóbbá tétele. A fa szállítása azideig teljesen az Ompoly vízének állásától függött, míg ellenben a vasut megnyitásával az erdők kihasználására immár annyi munkás lesz alkalmazható, amennyit az eddigi korlátolt szállítás nem engedett meg.

Nem csekély örömmel néz e vasut megnyitása elé *M. Igen, Sárd* a híres erdélyi hegyalja szálló birtokossága is, és így ha a hozott anyagi áldozatokkal szembe állítjuk a nagyjában vázolt forgalmi és közgazdasági téren nyerendő előnyöket, megnyugtatóssal nézünk e vonal felé, és bátran állíthatjuk hogy *életképességéhez* legkisebb kétely sem férközhetik.

Meg kell azonban e helyen az építést végző vállalatról is emlékeztünk, amennyiben *Gramistüdten E.* és *Kien József* vállalkozók Feiks vezető mérnökkel egyetemben a rendkívül nehéz építkezést oly erővel végzetik, hogy ezen helyi érdekeinket hatalmasan előmozdító vasut, a kikötött batáridőnél majdnem *egy évvel hamarabb* fog a forgalomnak átadatni.

Telephon.

Politikai hírek.

— **Lukács László** pénzügyminiszter Bécsben időzik s több függő kérdésben tárgyal Plener pénzügyminiszterrel.

Gyulafehérvárt, 1895. június 21.

Olyanról beszélünk, amink nincsen. Nem először esik meg rajtunk. Vágyak tolmácsa, tervek propagálója, eszmék agitátora nem egyszer — első cikünk.

Már pedig vágy, terv, eszme, nem tények. A jövő zenéje mind. Embryo; néha életképes, néha nem. Amazt a nyilvánosság napfénye, a közvélemény ápolása ténynyé alkotássá, intézménynyé érlelheti; de nem kárbavesztett fáradság az életképesség feltételeivel nem bíró lappangó eszmék színre hozása és megvitatása sem.

— Deni, hisz elértünk a faluba és mindjárt Mieziék háza előtt vagyunk. Most pedig szedd össze lélekjelenlétedet és légy mindenre elkészülve.

Mieziék háza előtt vagyunk. Csupa kíváncsiságból a híres Miezi megismerni, néztem a kirakatba — pardon — ablakba, hol csakugyan meg is láttam. Villámgyorsasággal lett az ablak feltárva és Jani barátom nevén szólítva.

— Kérem, hangzott eperajkiról — szabad kérdezni, hány óra?

— Ot óra, s igyekeztünk a szvádától megszabadulni.

— Kérem uram, holnap ebben az időben ismét 5 óra lesz?

Már udvariatlanság lett volna, ha meg nem állunk. Be lettem mutatva: „Sala Ferkó, — Miezi kisasszony.”

— Orvendek, hangzott ismét szép ajkiról.

— Az öröm teljesen az enyém, mert már rég sóvárogtam kisasszonyt megismerni; annyi *jót* hallottam magáról.

— Rólam? esodádom, mert annyi az irigyem! Tudja, sok kérőm volt már, s mindegyiket kikoszoroztam.

— Igaz, az irigyek megkeserítik az életünket, de végtelenül keservesebb életünk, ha irigyek nincsenek.

— Tudja Sala ur, most is van — két kérőm. Holnap érkeznek meg s hogy még inkább szemét szurjam irigyeimnek: besétálok velük a városba.

Kedves olvasóim, mit feleltek vón önök erre? Ugy-e hallgattak volna! De én is azt tettem. S hogy véget vessek a kellemetlen helyzetnek, intettem Janinak: siessünk. Bucsuztunk és visszasétáltunk a városba. Utközben csak Miezi fura beszédjét tárgyaltuk s föltettük magunkban holnap, azaz vasárnap, Miezi a kérről együtt mindenütt semmel kísérni.

Juj! de szerettem volna előre küldeni ezt az éjjelt. Hogy miért, nem tudom, de nagyon nyugtalan voltam.

Csak a közvélemény osztatlan, a kritika boneyése alatt tudjuk meg bizonyosan, hogy egyik-másik rejtve nővő terv életképes-e. Ha igen: előtte az élet! ha nem: leszámoltunk vele. Nem köti le többet elménket, figyelmenket. Nézhettünk más, jobb után.

Egy ilyen vágyódásnak, egy — szerintünk — üdvös eszmének akarunk most is kifejezést adni. Teremtünk egy kis sport-életet nálunk. Ránk férne nagyon. Ifjainkra úgy, mint a megtett emberekre. Testet edz, lelket üdit az okosan üzött sport bármely neme. No hát, mi mind a kettőre nagyon is rászorultunk.

A mi életmódunk — ne vegye magára senki: általánosságban beszélünk — egyenes tagadása a helyes életmódnak. Különösen télen. A borongó ős beköszöntétől tavasz fakadásig benn ül — kiki foglal kozása szerint — a bíróban, műhelyen, boltban, pihenni, szórakozni pedig vendéglőbe, kávéházba, kaszinóba jár. Ül ott, ül itt az értelmiség embere. Vagy ugyanezt teszi, vagy legalább rossz levegőt élvez (?) az iparos, a kereskedő. Különben ez a rossz szivarfüsttel telített levegő közös sorsa mindnyájunknak. De nemcsak télen élünk így. Nyári életmódunk sem sokkal különb. Legfeljebb egy kis séta, no és úgy ritkán egy kis kirándulás teszi változatosabbá.

Még sem beszélünk egészen igazat. Üzünk biz sportot is. Ime télen koresolyázunk, vadászunk; egykét télen a vivás férfias sportját is üzte egy kisebb kör. (Mikor volt az? Tán igaz se volt!)

A vízisportnak — daczára, hogy vizünk a kelle-ténél is több van — legkevesebb hive van. Ha csak a a Marosban, vagy Ompolyban való fürdést és a „szabad uszást” nem vesszük sportszámba. Csolnakázni meg csak halászaink szoktak.

No már ha a sportnak ennyi féle nemét üzik nálunk: ugyan hogy panaszkodhatunk akkor a sport élet hiányairól? Micsoda beteges, tulhajtott vágyakozás, hogy teremtünk sportéletet!? Hiszen mindenki csak sportman sem lehet?

Nem bizony. Nem is kívánja senki. Mi legkevesbbé.

A mi óhajtasunk csak az: szervezzük, fejlesztjük a sportéletet. Ma ugyanis ezt, vagy azt egyéni passzióként üzi mindenki. Az ugyanazon sportnemek hivei sincsenek egyesülve, társulva. Végeredményében az egyénre nézve mindegy, társaságban vagy egyedül él-e kedvtelésének. Amaz legfeljebb kellemesebb. Teste edződni, lelke üdülni fog így is, úgy is. Amde így a sportélet nem fejlődhetik; új hives csakis szállingózva szegődnek zászlója alá. Pedig a sportot meg kell kedveltetni, népszerűsíteni és épen azért propagálni. Erre csak egyesült erő képes. Annak van nagyobb hatása. Már pedig — társadalmi szempontból — erre kell törekednünk.

Okvetlenül csoportosulni kell a sportkedvelőknek a sportélet fejlesztésének társadalmilag fontos érde-

Végre itt a délután. És vele a Miezi is, de csak egy kérről, és tudni illik a mamával. Oh az a mama! A ki azt nem ismeri, nem képzelhet magának egy igazi anyóst. De mit is anyósozok. Csakhogy nélküle nem ment volna be a czukrázdába s nélküle nem vagyok szemtanuja egy rettenetes blamázsának. A czukrázdába érve a legszebb és legjobból parancsoltak. S úgy ették, mintha potyára ettek volna. Ez nem szép tőlem, hogy megírom, de tudom a nők szeretik a pletykát s ez egyszer ennek a nemnek akarok eleget tenni. — Persze a fizetésre is került a sor. Megjegyzendő, a kérő takarékos ember lévén, a szükségesen kívül egy fillért sem költött el. Így, most is csak a nők kedvéért tartott velük, a mennyiben egy adag jeget evett, és pontosan ki is fizette.

Istenkém, segíts, hogy a zavart arczokat lefesthessem, mit ezek vágtak, midőn látták, hogy a czech maguknak kellett fizetniök. De honnan?

Hiszen nem számítottak arra, hogy nekik pénzükbe is fog kerülni. A kérő ur csak hallgat és elmélyedik a „fliegende k”-be. Még hazakisérte őket, s úgy elpárolgott, mintha a pestis járt volna a környéken. A faluban persze úgy tudták, hogy a Miezi *nem akar* ehhez férjhez menni! Borsószik a hátam, annyi jót falunk szépjéről írni s kutatom, vajjon a nadrágosoknál nem találko-e hasonlót? Hopp! Meg van. Megesiptem egyet memoioromban. Az is egy valódi ujság figura! Oh, elszomorkodom, nem adhatom őket össze, mert ez már — házas. Még pedig régen. Vajjon Miezi mondhatjuk ezt egykor? ...

* * *

18... május 30. Jól megjegyzem magamnak. Mert a mit hallottam, bámulattal tölt el. Miezi még mindig miezizik az ablakban. Tudják kérem hol maradt akkor a második kérő? Rám számított, azt mondja. De hiszen várhat, elvárhat, míg csak bele nem fárad! ...

kétől eltekintve még azért is, mert a sport rendszeresítése, bizonyos irányban való fejlesztése is csak ekként lehetséges. Társadalmi súlyt és tekintélyt csak egyesülés ad.

Ma a sportból gyalogló uri embert szánják, sőt jó, ha le nem nézik. Láttunk már esetet, hogy nyomorúságos konflis megállott és odaszólt a turistának: „Tessék felülni, arra megyek én is, elviszem ingyen!”

Hát a kerékpározókra nem tekintenek ma is bizonyos gunynyal? Komoly uri emberektől hallottunk olyan forma nyilatkozatot, hogy ehhez vagy ahhoz a társadalmi álláshoz nem illik a — vasparipa! Nevetséges beszéd. De hát meg kell küzdeni az ilyen nevetséges kisvárosi felfogással. És nem egy embert visszatart az ilyen közhangulat — a sport üzésétől.

Ez ellen egyes ember hiába küzd. Megváltoztatni nem tudja, legfeljebb tulteheti magát rajta. De egy tekintélyes egyesület, a tömeges fellépés könnyen leküzdheti azt.

És azután a versenyek, nagyobb társas kirándulások rendezésével — csakis egyesült erővel — hatnak közre a társas élet elevenítésére.

Szóval az egyesülés üdvös volna, úgy mint más téren, itt is csak üdvös lehet. A kérdés csak az, hogyan miként történjék?

Erről majd a következő számban.

Ego.

Ujdonságok.

Gyulafehérvár, 1895. június 20.

— **Kinevezés.** Vármegyénk főispánja a megyei számvevősnél ujonnan szervezett második alszámvevői állásra **Kovács János** nagy-enyedi m. kir. adótisztet nevezte ki, a ki állomását június 1-én foglalta el.

— **Áthelyezés.** **Nádory Vilmos** megyénk volt derék főmérnöke a budapesti m. kir. állami építészeti hivatalhoz helyettes-főnöki minőségben át lett helyezve. Gratulálunk!

— **A Vörös Kereszt Egyesület** jun. 30-iki majálisára a rendezőség már szétküldötte a meghívókat. A mint értesültünk városszerte nagy az érdeklődés a mulatság iránt. A kik esetleg meghívót nem kaptak, de arra számot tartanak, azoknak a rendezőség a legnagyobb készséggel küld. (Rendezők: **Deutscher Manó**, **Deutscher Miksa**, **Emmanuel Győző dr.**, **Erőss József**, **Faragó József**, **Fejér Gerő**, **Fuchs Nándor**, **Glaser Bertalan**, **Hejja Kálmán**, **Jonás Géza**, **Jonás Gyula**, **Körödy Imre**, **Lőw Emil**, **Lőwy Albert**, **Ludwig Gyula**, **Makkai Jenő**, **Molnár Lajos**, **Mendel Ede**, **Péter János dr.**, **Prohászka Viktor**, **Szalánecz László**, **Szentmiklósy Gyula**, **Timko Lajos**, **Zeller Izidor**.)

— **Kossuth Lajos emléke.** Halbatatlan emlékü néhai Kossuth Lajos nagy hazánkfia emléke megörökítésére N.-Enyed város tanácsa kezdeményezése folytán és általa kibocsátott 90 drb. gyűjtőívén egyesektől 400 frt, ehhez a városi képviselő testület részéről 100 frt. szavaztatott meg s így összesen 500 frt. küldetett fel a Kossuth Lajos emléke megörökítésére alakult bizottsághoz B.-pestre. Midőn az enyediek eme hazafias és követésre méltó példájáról megemlékeztünk, fájdalommal sóhajtottuk fel: Nálunk ilyesmiről még csak szó sem lehet. Miért vagyunk mindenben mögötte az enyediknek!?

— **Meghívó.** A gyulafehérvári izr. népiskolában az 1894—95. tanévi zárvizsgák a következő sorrendben fognak megtartatni: 1895. jun. 25. d. e. 9 órakor a II. oszt., jun. 25. d. u. 2¹/₂ órakor az I. oszt., jun. 27. d. e. 9 órakor a III—IV. oszt. Ezen vizsgákra a t. cz. szülőket és a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja: **Az iskolaszék.**

— **A főgymnasium torna-vizsgálja és tornaversenye** f. hó 22 és 25-én délután 3-tól kezdődőleg fog megtartatni. Lapunk szűk tere nem enged meg, hogy a bemutatandó mutatványokat részletesebben elősoroljuk, csak annyit jegyzünk meg, hogy a tanuló ifjuság testi nevelésre annyira fontos tornaoktatást a lefolyt tanévben Szentgericezi Nagy Géza és Wagner Sándor főgymn. tanárok vették át, kik az őszi és tavaszi hónapokban lelkük minden igyekezetével azon voltak, hogy a tanuló ifjuság testileg is minél nagyobb arányban fejlődjék. Felkérjük a szülőket és az érdeklődő közönséget, jelenjenek meg a vizsgákon, mert ez buzdítólag hat a tanulókra.

— **A nagy-enyedi Bethlen collegium** derék ifjai nyerték el a nagyváradai tornaversenyen az első jutalomdíjat. Innen a győztes ifjak Debreczen városa felé vették útjokat, a hol tősgyökeres magyar vendégséggel fogadták őket. Haza a mult vasárnap érkeztek a diadalságot hozó diákok, kiknek megérkezése igazi diadal ünnep számba ment. Kovács polgármester elnöklése alatt alakult rendező-bizottság hirdetményeken tette közhírré az ifjú hősök megérkezését s a város lelkes közönsége rendkívül nagy számban vonult ki a főiskola

ifjúságával a tűzoltó zenekarral és lobogó zászlók alatt az indóházhoz. A Rákóczy induló barsogása és zúgó éljenzés között állott meg a déli vonat. A hazatért ifjúságot, kiket kedves, ifjú hölgyek virággal díszítettek fel, Csitörös főiskolai szenior üdvözölte első sorban. Zene szó, trombita-barsogás és éljenzés között vonult be a menet a főtérrre, hol a városháza előtt emelt tribuna előtt megállapodva Kovács Gyula polgármester lelkes szavakkal üdvözölte az ifjú bajnokokat, majd Vároigazgató köszöntö meg a szép fogadtatást; ezután Nagy rektor üdvözölte őket s ezzel bevonultak az Alma Mater kebelébe. Este a tanári kar és ifjúság együtt ült díszes vacsoránál.

— **Portus külvárosunkban** a visszakerült Meidinger most rendezi be a második szappangyárat, mely működését a héten kezdte meg, s melynek külföldi nagykereskedőkkel vannak előnyös szerződéseit. Egy másik hír gyufagyár keletkezéséről szól, mely az épületek megszerzése iránt a telektulajdosokkal alkudozásba is lépett. Ha így haladunk szépen Portus maholnap Gyulafehérvár gyárvárosává női ki magát.

— **Érdekes hangverseny.** Városunk műkedvelő közönségének már rég nem volt alkalma valódi művészetet élvezni, miért is melegen ajánljuk a kedden f. h. 25 én a „Nap“hoz ezimti fogadó nyári termében tartandó „Vakok hangversenyét.“ Mint a n. szebeni lapokban olvassuk, ott annyira elbájták a közönséges remek játékokkal hegedűn, gordonkán és zongorán, hogy közkívánva még egy hangversenyt kellett rendezniük; és ez okozta az itteni előadás elhalasztását jun. 15-től, 25 ikére.

— **Kirándulás.** Az erdélyrészi Kárpát egyesület alsófehérmegyei főköre július első felében Intrégra két napra kiterjedő kirándulást tesz, bizonyára szép sikerrel, mert a vidéki választmányi tagokat is meghívta. A „Buvópatak“-hoz vezető turista-utnak rendezésére megfelelő intézkedés tétetett, s így egy érdekes kirándulási helylyel több lesz. A jelző táblák is ki lesznek téve nemsokára s a turista-utnak mentés színes vonalak fogják jelezni. Csak legyen benned — oh, tisztelt publikum! — több a természet szépségeinek igaz szeretetéből s kevesebb az elpuhult kényelemkedvelésből.

— **Az izr. szegény tanulók javára** rendezett mulatság a mellett, hogy pompásan sikerült, a szép anyagi eredmény sem maradt el. A szegény gyermekeknek 113 frt 49 krból vesznek majd téli rubát, mert ennyi a mulatság tiszta jövedelme. E majálison Jónás Adolfné öngys. 50 szegény gyermeknek adott ételt és italt, mely nemes és jó szívű tett nem szorul külön dicséretre; a mécsvilágítást pedig Weisz Henrik írta ingyen. Felülfizetni szívesek voltak: Idegenek: Salamon Sándor (Kristyor), Plésia János (Berre), Becker Mátyás (Bistra), Diamant Sámuel (Tövis) 2—2 frtot; Farkas Béla (Fenyves), Hirsch Izidor (Kudzsir), Czitrón J. (Karácsonfalva), Neuschloss J. (B.-Szt. Miklós) Goldberger Ig. (Zalathna) 1—1 frtot; Rafael Sam. (Falgógy) 1 frt 50 krt; Schul Zs. (Maros-Portus), Grünfeld Rózsa k. a. (Felvincz)*, Herczog Gyula (Bpest) 50—50 krt. Helybeliek: Dr. Deutsch Mór isk. szelnök 5 frt; Jónás A. Kien József 4—4 frtot; Novák plgm. 3 frtot; Jónás Gyula, Bruckmann Sámuel 2—2 frtot; Baruch Ignác, Jónás Mihály 1.50—1.50 frtot; Szentgyörgyi Mór, Bretter Miksa, Stern Henrik, Klein B., Deutsch Bernát, Baruch Jenő, Lassner T., Deutsch Miksa, Zeller Izidor, Reisz Béla, Dr. Náthán B., Politzer Sándor, Schuller Lajos, Kohn Jakab, Rosenfeld Henrik, Lobstein József, Deutsch Dávid, Lobstein Vilmos, Lobstein Izidor, Springer Dávid, Fischer főrabbi, Jónás Géza, Grünfeld Náthán, Grün M. Lipót, Kohn Lázár, Jzsák Jakab, Löwy Bernát, Grün N., Deutsch Manó, Wieder Henrik, X. Y. Z., Fuchs Nándor, Deutsch Adolf, Jzsák Leopold, Deutsch Mátyás, Moskovitz Herman, Özv. Lövi Amália, Kohn Herman, Moreno Ilyés Schreiber Albert, Dr. Gál Béla, Utry János, Auspitz Kata 1—1 frtot; Papp György, Zoltán hdgy., Erdélyi Gyula, Góth Gyula, Naftály Aron, Weiss Adolf, Beutum Aladár, Walter Nándorné, Friedmann Gyula, Körner József, ifj. Jónás Adolf, Wolf István hdgy. Sei denfeld Mór, Ungár Albert, Weiss Bernát, Klármann József, Dahinten Viktor, Lobstein Betty, Springer A.D. Abraham Simon, Pap Demeter 50—50 krt; Feldmann Artur 30 krt. Fogadják a nemesszívű adakozók a szegény tanulók nevében is hálás köszönetünket. A rendező bizottság.

— **A Detonátá-nál** levő menedékház kellő behutorozására és felszerelésre az. E. K. E. 300 frtot állapított meg, mívégből Csátó alispán, Dr. Magyarosi Károly és Dr. Varró László, kik az ügy iránti kíváló érdeklődésből, a hely színeire is kifognak szállani, javaslat-tétellel bizattak meg.

— **Nem jó mindig a tilosba eljárni!** Petru Ilie nem akarta ennek a nótának az igazságát elismerni s csak azért is lopta a mézet Hiláge Vasílie béres társa feleségének ajkáról. Sőt éjszákára is elmerészkedett oda, a mikor tudta, hogy a férj nincs otthon. De végre is életével fizette meg merész ségének az árát. Szombat este az oláhdályai bíró — kinél mindkettő cselédkedett — Hiláge-t Alvinezre

küldte tégláért s hogy frissen végezze dolgát, egy kis rattyút is adott utra valóul, a mit Hiláge valószínűleg még meg is toldott, mert bámulatos gyorsasággal került baba, a mely buzgóság nála vajni ritkán esett meg. A mint hazaért s viskójába lépett a legnagyobb meglepetésére ott találta Petrut, a ki boldog álomba merülve aludott felesége karjaiban. Hiláge e látványra felbőszült s szíve gonoszat sugott neki. Fogta az alvó Petrut, kirántotta az ágyból s baltájával elébb mellére vágott, a második subintással pedig fejét csapta el nyakától, s kidobta a kutyáknak. Virradóra maga jelentkezett a bírónál, a ki őt az esküdttel Váradjára küldte, hogy a körjegyző tegye meg a feljelentést. Korán reggel a hivatal még zárva lévén, Hiláge a földhöz vágta magát s aludott, mint a juhász bunda. Ugy lárszik nem furdalta a lelkiismeret, mert azt mondja, hogy oly jóízűt még életében nem aludt, mint most.

— **Kevés a pillangó,** különösen a máskor oly roppant károkat okozó fehér szárnyu „özöndék“; annál könnyebb az itt-ott mutatkozó hernyófészkeket s más kártékony férgeket a gyümölcsfák tisztántartásával elpusztítani s így több évre megkímélni kertjeinket a pusztítástól, mire jó lesz figyelni.

— **Öngyilkosság.** A mult héten, Alsó-Maros-Váradján egy szép, 16 éves árva leány: Márton Sarolta ugrott a Marosba. Aznap egy koronát vesztett el, a miért nevelő szülői megpirongatták. A szegény leány ezt annyira zokora vette, hogy délután a Marosba ölte magát. Hulláját pénteken negyednapra fogták ki; arcát a halak már egészen eltorzították volt.

— **A fővárosi állatkert** ingyenes megnyitása ellen Serák igazgató hosszabb megokolást terjesztett a tanács elé s így valószínűleg az ingyenes megnyitásból semmi sem lesz.

— **Szerencsétlenül járt** az elmúlt hét szombatján az épülő zalathnai vasut egyik mozdonyvezetője; birtelen ellengőzt kellett adnia, amit vigyázatlanul tett; a kicsapó gőz bal ábrázatját és bal karját egészen összeégette.

— **A nagy iparsarnokot** a bpesti városliigetben teljesen újjá alakítják át s így jövő esztendőre ez lesz a leginpozánsabb látványossága az ezredéves kiállításnak.

— **Munkácsy Gyulafehérvárt!** Egészen megbízható forrásból értesülünk, hogy Munkácsy a jövő hó folyamán városunkba érkezik; lakása a „Hungária“ szállóban lesz és komoly szándéka nálunk állandóan telepedni. T. olvasóink bizonyára örömmel veszik ezt tudomásul s tán ebben a pillanatban lelkükben egy pompás fogadtatás gondolata villan fel. Mi azonban kénytelenek vagyunk a kellemes illuziót nyomban szétoszlatni, mert Munkácsy ugyan eljön városunkba és itt is maradozik, csak hogy N.-Enyedről jön: Munkácsy Zsigmond, a ki a „Hungária“ szállót bérelte ki s rendezi ujonnan be. Egy impozáns Munkácsy fogadtatás elmarad ugyan, de azért szívesen látjuk Munkácsyt, az új szállodabérlőt is körünkben.

— **A péksztrájk** a fővárosban ma véget ért, a mennyiben a mesterek teljesítették a segédek követeléseit.

— **Széfogadó férj.** Horváth István böleskei lakos nem ismert más Istent, csak Bacchust. Így aztán nem csoda ha szép vagyona csakhamar eluszott. De még szegénységében sem tudta a részegeskedést abba hagyni. A vasárnap tiszteletére újból berugott s szokott módjára garázdálkodott. Felesége odaszólt: „Kendnek is jobb volna, ha agyonlőné magát.“ Horváth István egy jó nevelésű férjhez illően szót fogadott. Bement a szobába s agyonlőtte magát. Az odasiető orvos már csak a halált constátálhatta. Ez az eset is mutatja, hogy mily hálátlan dolog sokszor a feleségnek szót fogadni.

— **Hány szálloda van Budapesten?** A székes fővárosban összesen 32 szálloda van, melybe 5000 ember nyerbet lakást. A milleniumra telránduló idegenek tehát privát lakásokba lesznek kénytelenek szállni.

— **A miről restelünk írni!** az nem más mint kitérő (?) éjjeli világításunk. Amellett, hogy oly nyomoruságos — világítani ott a hol van is, nem világít, mert utozaink koromsütétek — még igen veszedelmes is. napról-napra robban fel hol itt, hol ott egy egy lámpa, zuhan le ernyője, ég a támfája; s a láng csapkod jobbra balra. Végzetes lehet ez még a városra nézve a száraz nyáron át, vagy szeles időben, a mikor egy-egy szikra könnyen száll tova s a zsindelyes háztető, csűr, a szalmakazal, mely tán közelében van, hamar tüzet fog. Lehet, hogy a gondatlan kezelésben van a hiba s ezért felhívjuk a batóság figyelmét ezekre az esténkénti „illuminációkra.“ Ezek a mizeriák pedig biztassák a polgárok eszébe a villamvilágítás égető szűkségét. Tudunkkal egyes urak kezükbe vették az ügyet, tárgyalták, szépen folytak az aláírások, az eredmény pedig az, hogy a „villamvilágítás elaludt.“ Vagy tán azért fogtak az urak bele, hogy nevük forgalomba kerüljön egy időre?!... Akármerre

dült legyen is a dolog, tán nem ártana az okot a nyilvánosságra hozni. Különben szóvá tesszük még a világítási ügyet. Elvégre előbb-utóbb, mégis csak kell hogy rendes világításunk legyen.

— **Magyar ipar Némethonban.** Geduldiger bpesti kaucsuk stampilia gyárosnak szabadalmát melylyel üvegre vagy porcelánra stampiliával lehet vignettákat nyomni, megvette egy németországi üvegyár.

— **Milliomos szeszély.** Vanderbilt Vilmosnak az amerikai vasutkirálynak newyorki palotájában van egy kályha, mely 75000 dollárba került. A kályhához szükséges anyagot Olaszországból, a hajdan elpusztult Pompeji város kiásott romjaiból készíttette s innen magyarázható a kályha magas ára, mely azonban nem fog jobban melegíteni, mint a szegény ember hitelbe vett két frtos pléhkályhája.

— **Hányat lép napjában egy levélhordó?** Valaki egy podométer segítségével kisütötte, hogy hányat lép napjában egy szorgalmas levélhordó. A kísérletezés hat napig tartott és annak alapján kitént, hogy a médiumként szereplő levélhordók átlag 52,000 lépést tettek naponként, reggeli 7 órától, esti hét óráig. Esti szolgálattal a lépések száma 58,500-ra szaporodott, egy fél szolgálati napon pedig 29,800 at tett ki. Minden lépésre nyolezvan centimétert számítva a levélhordók 42,000 méter vagyis öt és fél mértföldnyi utat tettek meg naponként. Ennél többet azért a nyomoruságos fizetésért, egy levélhordótól kívánni nem is lehet. És nem is csoda, hogy szegények végre kifogytak Bpsten a béketűrésből és sztrájkhoz fogtak.

— **Az asszony ára.** Egy természetes polgártárs bekoczog a rendőrkapitánysághoz. Megszökött tőle az asszony. Ezért jött. Szomoruan lehorgasztott fővel áll meg:

— Az asszony, tekintetes uram, az asszony hm... A rendőrkapitány urnak nem szelel a szívarja, e miatt való bosszankodásában felkiált:

— Teljesen rossz, egészen rossz... Az öreg az asszonyra érti s visszafelel: — Nem egészen, tekintetes uram... hm... még nem egészen... csak megugrott egy kicsit, hm... kurentálni kéne, hm...

A kapitány ur eldobja a „teljesen rossz szívat“ s megírja az „egészen jó“ jegyzőkönyvet. Midőn elkészül vele, felolvassa az atyafi előtt.

— Ez a jegyzőkönyv.
— Értem instálloom.
— Ide irtam be a sorsát.
— Ne az enyémet, de az asszonyét.
— Hát persze, hogy úgy, mind a kettőjüket.
— Mind a kettőnké é t?

A kapitány rákiált: — Rendén van így? Az öreg fejét csóválja.

— Nincs rendén, hm... tessék a végére oda írni, hogy a ki az asszonyt visszahozza, öt pengőt kap, hm?...

A kapitány ugy néz rá, mintha nem értené a dolgot. Az öreg azonban tovább erősködik:

— Azt gondoltam ennyi elég egy asszonyért, hm? De ha keveseli a tekintetes ur, bát megkérem hm... pótoljon hozzá még egy pengőt a magából, jövő szerdán a vásár után szívesen visszafizetem...

— **Nagyon megváltozott.** Hogy van kedves Kovács? Már rég nem láttam és mondhatom, hogy nagyon megváltozott.

— Bocsanat, de engem nem hiynak Kovácsnak — Hogyan? Hát már Kovácsnak sem hívják?!...

Szerkesztői üzenetek.

Syrén Kegyed azt írja, hogy abban a cikkben a „ritkított megjegyzést“ nagy fejtörés után sem bírta magának magyarázni s mikor már nagyon bosszus volt e miatt, oda kívánta a g a m e l l é főmunkatársunkat s meg volt győződve hogy ő sem adhatott volna elfogadható magyarázatot. Lehet Ezt azonban nem az a „megjegyzés titokszerűsége“, hanem csak a helyzet nehézsége okozta volna.

Vinci. Ebben az ügyben is a szív a legjobb védőügyvéd A másokra nézve pedig tudja meg, hogy a szerelem ép oly ellensége az illemnek, mint az illem a természetességnek.

J. S. Baja. Te is zörgethetnél már az ajtónkon. Megkaptad a „garníringot?“

Nyilttér*)

Foulard-selyemet 60 krtól 3 frt 35krig méterként — japáni, chinai stb. a legujabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes

Henneberg-selyemet 35 krtól 14 frt 65 krig méterként sima, csikos, kockázott, mintázottakat, damasztot stb. (mintegy 240 különböző minőségben és 2000 szín és mintázattal stb. postabér és vámmentesen a házhöz szállítva és mintákat küld postafordultával **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek

*) E rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget nem vállal el a szerk.

*) (Tehát nemcsak szép, hanem jótékony is! Sz.)

